

A MŰVÉSZETI NEVELÉS JÓ GYAKORLATAI HAZAI MÚZEUMOKBAN – MÚZEUMPEDAGÓGIA, A PEDAGÓGUSOK NÉLKÜLÖZHETETLEN ESZKÖZTÁRA

Takács Anett

Kaposvári Egyetem, Pedagógiai Kar

A modern múzeumok a látogatót fókuszba helyezve, a tudomány, a technika, a történelem, a művészetek komplex interpretálására törekuszenek. Tradicionális feladataik mellett egyre hangsúlyosabb szerepet kap az oktató-nevelő funkció, mely egyúttal feltételezi az iskolák és múzeumok közötti együttműködés szorosabbá válását. A pedagógusok számára kiváló eszköz az élményközpontú pedagógia alkalmazása a múzeumokban. A pedagógushallgatók számára e színes eszköztár ismerete, alkalmazásának elsajátítása későbbi munkájukban „hatékony fegyverre” válhat.

A tanulmány célja, hogy a dokumentumelemzés módszerével, néhány hazai jó gyakorlat tükrében bemutassa, hogyan állítható a múzeumpedagógia eszköztára a tanulás, nevelés, különös tekintettel a művészeti nevelés szolgálatába, bizonyítsa, hogy e módszertan ismerete a pedagógusok számára nélkülözhetetlen, helye a pedagógusképzésekben indokolt.

Tanulás múzeumi környezetben

A múzeum interaktív környezetben, élményközpontú módszerekkel, segítheti, eredményesebbé teheti az iskolai tanulást. Kiállításai sajátos módokat kínálnak a formális, nem-formális és informális tanulásra egyaránt, egyszerre van bennük jelen az affektivitás, az empirizmus, a kísérletezés.

A múzeum speciális közege elősegíti a komplex látásmód kialakítását, fejlesztését; összefüggésekre mutat rá; elmélyíti, kiegészíti, gyakoroltatja az iskolában a tanórán szerzett tudást; megmagyarázza az ismereteket; szemléltet; felkelti az érdeklődést adott témával kapcsolatban; továbbgondolkodásra ösztönöz; segíti a kooperációt; fejleszti a különböző képességeket, készségeket (*Vásárhelyi és Sinkó, 2004*).

A múzeumi tanulás az iskolai tanulási helyzetekkel szemben általában alkalomszerű, egyszerre több tantárgy bevonására ad lehetőséget, több érzékszerv bevonásával hat a szereplőkre, előtérbe helyezi a kooperatív módszerek alkalmazását, mellőzi az iskolai értékelési formákat. Az iskolai tanulási helyzetekkel szemben legfőbb előnye a „különleges környezet”, a gyakorlati tapasztalatszerzésen alapuló élményközpontú ismeretszerzés, a nevelés minél több területének bevonása (testi-, értelmi-, érzelmi-, erkölcsi-, esztétikai-, művészeti-, egészség-, környezeti-, állampolgári-, multikulturális nevelés) a tanulási folyamatba (*Vásárhelyi és Kárpáti, 2009*).

A múzeumok és a köznevelési intézmények közötti együttműködés erősödése

A múzeumlátogatások, múzeumi foglalkozások bekapcsolása az iskola életébe Magyarországon nem újdonság. Az osztálykirándulások az 1970-es évektől általában múzeumlátogatásokról szóltak. A „múzeumból ki, múzeumba be” módszer eredménye sok esetben azonban csak kavargó összbenyomás, negatív múzeumi attitűd. A mostani gyakorlat, az ad hoc múzeumlátogatások helyett az iskolák és múzeumok közötti együttműködés erősítésére, rendszeresítésére

irányul, ami a nyugat-európai múzeumok többségénél már természetes. Ehhez a folyamathoz az iskolák és múzeumok közötti együttműködés létfontosságú. A Múzeumok Mindenkinek Program (2003), a 2006-ban létrehozott Múzeumi Oktatási és Képzési Központ, valamint a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség 2007-ben elindított operatív programjai (TÁMOP 3.2.8/10/B: Múzeumok Mindenkinek Program – Múzeumok oktatási-képzési szerepének erősítése; TIOP 1.2.2/08-1 – Múzeumok iskolabarát fejlesztése és oktatási-képzési szerepének infrastrukturális erősítése pályázat) felélénkítették az iskolák és múzeumok kooperációját. „A MOKK által kidolgozott *Múzeumok Mindenkinek Program*, a *Múzeumok oktatási-képzési szerepének erősítése – Központi módszertani fejlesztés* című projekt célja: „A kompetenciafejlesztő közoktatás érdekében újszerű múzeumpedagógiai megoldások, valamint a múzeumok és a közoktatási intézmények közötti együttműködések kialakítása” (*Vásárhelyi*, 2009. 8. o.).

Az operatív programok kapcsán kialakított oktató- és foglalkoztató terek, IKT-pontok, eszközök és az ezekre épülő múzeumpedagógiai programok az iskolabarát múzeum kialakítását célozták így számos lehetőséget teremtettek és teremtenek a szórakozva tanulásra (*Vásárhelyi*, 2009).

Múzeumpedagógia

A múzeumpedagógia fogalmának meghatározása a jelenleg használatban lévő gazdag terminológia miatt (múzeumi kreatív foglalkozás, múzeumi közművelődés, múzeumi népművelés, múzeumi mediáció, múzeumi közönségkapcsolatok, múzeumandragógia, felnőtt múzeumpedagógia, múzeumi gerontológia) nehéz feladat (*Koltai*, 2011). Nyugat-Európa múzeumaiban a gyerekek oktatása, felnőttek oktatása, oktatási programok családoknak, kifejezésekkel találkozunk (*Cseri*, 2009), jellemző továbbá a tanulás (lásd például British Museum honlapján: iskola, tanárok, család, felnőtt felbontásban) kifejezés használata is¹.

Az egyik legismertebb definíció szerint a múzeumpedagógia: „az iskolán kívüli ismeretszerzés, ismeretközvetítés sajátos, múzeumban megvalósuló formájával foglalkozó pedagógiai elmélet és gyakorlat a múzeum gyűjteményi anyaga, kiállításai, az ott folyó kutatómunka és a múzeum látogatói közötti közvetítőtevékenység azon területe, amely a gyermek- és ifjúsági korosztállyal foglalkozik” (*Palotainé*, 2003. 11. o.). A csoportosításokban és a definícióban is megfigyelhető az életkor szerinti csoportosítás.

Amíg a múzeumandragógia a felnőttekre, a múzeumgerontológia az idősekre fókuszál, a múzeumpedagógia célcsoportjai elsősorban az óvodás és iskolás korosztály. Legfontosabb feladata: az óvodán-, iskolán kívüli oktató-nevelő munka megvalósítása, koordinálása, dokumentálása; a különböző célcsoportokhoz igazodó differenciált didaktikai módszerek kidolgozása; az új és régi látogatók figyelmének felkeltése, és aktív résztvevővé nevelése; az életkori sajátosságokat figyelembe vevő programok szervezése; kiadványok szerkesztése (*Kóczyánné*, 2002). Legfontosabb célja a tárgyi és személyi tartalmak élményszerű megismertetése és a múzeumlátogatóvá nevelés.

A „szórakozva tanulás” („edutainment”) elvén alapuló múzeumpedagógiai módszertan, az egyes célcsoportok életkori sajátosságait figyelembe véve, a tapasztalati tanulást, a komplexitás elveit előtérbe helyezve interpretálja a múzeumi tartalmakat.

¹ www.britishmuseum.org/learning.aspx

A múzeumpedagógia révén a gyermekek játék közben formálják esztétikai, tárgyi, viselkedési kultúrájukat, identitásukat. Játék közben sajátítják el, például a helyes múzeumi viselkedési normákat, ismerik meg különböző korok művészetét, épületeit, tárgyi világát (*Hajnal*, é.n.).

A múzeumpedagógia módszerei: a tárlatvezetés; feladatlap, foglalkoztató füzet; manuális tevékenység, tárgykészítés; drámapedagógiai módszerek; vetélkedő, társasjáték; vita; projekt-módszer; történetmesélés (*Koltai*, 2011).

E módszertant alapul véve a hazai múzeumokban a következő programtípusokkal találkozhatunk: tematikus interaktív foglalkozások (jelmezes történelmi játékok, történelmi játszóház); tematikus komplex foglalkozások; tematikus múzeumi órák; kreatív, kézműves foglalkozások; múzeumi szakkörök, táborok; tematikus hetek; szabadegyetemek; előadások.

E programok célközönsége elsősorban az óvodás, általános iskolás és középiskolás korosztály. Családok, kisebb csoportok önállóan is feldolgozhatják a kiállításokat, ugyanakkor elterjedtebbek az iskolai csoportok számára kidolgozott múzeumi programok.

Múzeumpedagógia, mint a művészeti nevelés eszköze a jó gyakorlatok tükrében

A Szépművészeti Múzeum „Színezz zenét Cézanne-nal!” programján 250 gyermek és felnőtt énekelt és festett Cézanne képeire. A „Színezz zenét!” egy audiovizuális játék, amelynek célja egy adott képi világ kreatív átélése a zene eszközeivel.

A foglalkozás során a négytől tízéves korú gyermekek megismerkedtek a festészet alapfogalmaival, kipróbálhatták, milyen modellt állni egy olyan lassan dolgozó művésznek, mint Cézanne. Különböző szerep- és szituációs játékok segítségével beleképezhették magukat a francia festő híres képeibe².

A Petőfi Irodalmi Múzeum (PIM) kibővített kiállítótere, a Mesemúzeum és Meseműhely az öt-tíz éveseket várja. Állandó kiállításának tárgya a magyar tündérmese világa, ahol mese utat járhat be a látogató: a meseindító üveghegyen átkelve, próbákat teljesítve, akadályokat leküzdve juthat el az áhított „felekirályságig”³.

Óvodásoknak és általános iskolásoknak szól az állandó Petőfi Sándor kiállításához kapcsolódó „Még a ládára is felszál!”: Petőfi Sándor vándorlásai című program. „A költő hosszú útról tér haza otthonába, és meglepődik, hogy a tyúkot a lakásban leli. De honnan érkezik a poéta, merre járhatott? A foglalkozás középpontjában a költő vándorlásai és útiládája állnak. Hová kísérelte a költőt ez a rejtélyes darab, milyen tárgyakat tárolhatott benne? Mi minden történhetett vele és gazdájával a vándorlások során?” A foglalkozás aktív testmozgásra, úgynevezett „petőfitnesz”-re épül.

A Petőfi-kiállítás dagerrotípiáján a költő valódi arca tekint a nézőre. De ez csak egy a rengeteg arca közül. E gondolat köré épül az Arcostársak című foglalkozás. A Ki vagyok én? Kalandfüzet segítségével a diákok Petőfi szerepébe lépve dönthetnek különböző élethelyzetekben, és döntésük szerint haladnak tovább a kiállítási térben. „Ahány kitöltő, annyi Petőfi-életút és személyes Petőfi-kép.” A program második részében egy arcbehelyettesítő szoftver által elkészül Petőfi

² <http://www.szepmuveszeti.hu/hirek/szinezz-zenet-cezanne-nal-798>

³ <http://www.mesemuzeum.hu/rolunk>

és a szerepjátékot végigkalandozó közös képe, amit birtokosa megoszthat különböző webes felületeken⁴.

A Ludwig Múzeum bemutatja a kortárs magyar képzőművészet jelentős alkotóit, feltérképezi a kortárs művészet legjellemzőbb trendjeit. A „Ludwigban” a diákok a műtárgyakhoz nemcsak hozzáérhetnek, de időnként ki is próbálhatnak egy-egy műalkotást (például a Lakner Antal: Munkaállomás című kiállítás „kondigépeit”).

A múzeumpedagógiai kínálatában iskolai tananyag kiegészítésére másfélórás foglalkozások (amelyeken akár a geometriáról is szerezhetnek ismeretet a gyerekek a kortárs műalkotásokon keresztül), családi délelőttök és egyéb programok szerepelnek⁵. Óvodásoknak és általános iskola alsó tagozatosainak ajánlják az Öt érzék című foglalkozást. A gyerekek a kortárs művészet segítségével fedezhetik fel érzékszerveiket.

A tíz–tizenégy éveseknek szóló Térhódítás című program keretében a tér fogalmát, tartalmát járják körül, illetve megnézik, hogy a képzőművészet tereiben miként lehet tájékozódni, a művészek milyen tereket hoznak létre, és azok mit jelentenek. „A foglalkozás tematikai egységei: a térben való tájékozódás lehetőségei, a külső és belső tér, a térkép és a makett szerepe a valóságos tér megismerésében, térbeli tájékozódás a képzőművészeti alkotásokon, valóságos tér és a műalkotás, illuzionisztikus tér és a műalkotás. A program tartalmaz csoportos és egyéni munkaformákat, tájékozódást segítő feladatokat, drámajátékot, kreatív rajzfeladatot. A programhoz alkotófeladat is rendelhető: Perspektíva-szobor alkotás, kis csoportokban”⁶.

Működtenek egy kimondottan pedagógusok számára szervezett kortárs művészetpedagógiai műhely is (Ped.Kedd), melynek célja a kortárs művészeti (nemcsak képzőművészeti) ismeretek gyarapítása, innovatív, alternatív pedagógiai módszerek bemutatása valamint fórum, alkotóműhely, közösségteremtés. Szakmai konferenciái a művészeti nevelés témaköreit, kérdéseit, újdonságait járják körbe, meghívott előadók részvételével. Gondot fordítanak a pedagógusok szemléletformálására is⁷.

A jelenkori magyar művészeti törekvéseket és a nemzetközi irányzatokat bemutató Múcsarnok múzeumpedagógiai programjaiban is fontos szerepet játszik a művészeti nevelés. Az „Óperenciás tengeren” című, hat-tíz éves korosztálynak szóló program során a kisiskolás csoportok, mialatt egy végtelen történetet találnak ki, mesélés közben illusztrálják is azt. Az így keletkező képekből, bármeddig folytatható, spirális forma jön létre. A „Tér-vers” foglalkozás keretében 11–14 évesek tesznek kísérletet egy közös (végtelen) vers megírására, mely összehangolt mozgás és gondolkodás végeredménye. A megszületett mű egy nagyméretű Möbius szalagra kerül, a szöveg összeolvad, nem lesz kezdete és vége⁸.

A vidéki múzeumok között mintaszerű a győri Városi Művészeti Múzeum tevékenysége. 2010-ben a Művészetek utcája – összművészeti fesztivál és családi nap – szervezője Győrben a Városi Művészeti Múzeum volt. A színes művészeti programokat (például „A barokktól napjainkig” – Harsonakvartett-koncert; „A ese helye.” A Gyermekmúzeum társasjátékai gyerekeknek; „Élő szoborjáték.”

⁴ <http://www.pim.hu>

⁵ <http://kunszt.postr.hu/gyerekek-es-muzeumok>

⁶ www.ludwigmuseum.hu

⁷ www.ludwigmuseum.hu

⁸ http://www.mucsarnok.hu/new_site/index.php?lang=hu&inf_id=25

Ilies Teofil és Virág Tímea pantomimesek; „Állatorigami.” Jászberényi Balázs origami foglalkozása gyerekeknek és felnőtteknek; „Nemezelés.”; „Macskakő szerenád.” A Transzfölk Együttes műsora...) egy mini konferencia kísérette: Művészet és/vagy nevelés. Művészeti nevelés múzeumon innen és túl címmel.

A TÁMOP – 3.2.11/10/1 című pályázati felhívásra (Nevelési-oktatási intézmények tanórai, tanórán kívüli és szabadidős tevékenységeinek támogatása) a "Maszatoló – Művészeti nevelés a Városi Művészeti Múzeumban óvodások és iskolások számára" című projekttel pályázott a Múzeum. A projekt keretében összesen 114 foglalkozást bonyolítottak le 2659 gyermek részvételével (2010. augusztus 15 – 2011. augusztus 31. között).

A múzeum 10 nevelési-oktatási intézménnyel kötött együttműködési megállapodást. Az iskolai, óvodai nevelést kiegészítő, tantervhez kapcsolódó programok mellett (művészettörténet, vizuális környezetkultúra) a gyermekek személyiségfejlődése, művészeti és kreatív képességeinek a kibontakozása is szerepet kapott. Lényeges célként jelölték meg a kulturális nevelés, a kapcsolatteremtő, önkifejező, problémamegoldó képességek, az egészséges személyiség fejlesztését múzeumi környezetben.

Hasonló projektjük a TÁMOP-3.2.13-12/1-2012-0133 Kulturális intézmények részvétele a tanórán kívüli nevelési feladatok ellátásában „Művészeti nevelés a győri Váczy Péter Gyűjteményben” című projekt.

Az intézmény múzeumpedagógiai programjainak legfőbb célcsoportjai az óvodások, általános iskolások és a középiskolások. Az óvodáskorúak pedagógusai kilenc állandó program közül válogathatnak. Ilyen például a Radnai Gyűjteményhez kapcsolódó „Kirándulás Szivárványországba” című program, melynek során egy tanulságos történetet hallgatnak a gyerekek a Szitakötőről, a színekről és a Napról, majd megismerik Egry József Szivárvány című alkotását és megfestik Szivárványország házáit, lakóit.

A Kovács Margit Állandó Kiállítás programja a „Mese a Múzeumban”. A kiállításon szereplő kerámiákat népmesei szituációban ismerik meg a gyerekek, majd agyagszobrokat vagy domborműveket készítenek a mese szereplőiről.

A hét-tíz éves korosztályt 11 különféle programmal várja a múzeum. A Váczy Péter Gyűjteményben a „Játék Mátyás király udvarában” című foglalkozás keretében Mátyás királyról hallgatnak a gyerekek mesét, megismerkednek udvartartásával, palotájával. Kiválasztják a kiállítóterben azokat a tárgyakat (bútor, használati tárgy, dísz tárgy), melyek Mátyás udvarában is előfordulhattak. Illusztrációt készítenek Mátyás meséjéhez.

A „Huszárok a múzeumban” című program Hány János történetét eleveníti fel Kovács Margit kerámia figuráiban a Kovács Margit Állandó Kiállításban. A főhős zenei, irodalmi, képzőművészeti ábrázolásának megismerése után minden tanuló elkészíti papírból saját Hány-figuráját. Szintén e kiállításához kapcsolódik a „Családi körben Kovács Margit figurái között” című foglalkozás, melyen a családi élet pillanatait megörökítő alkotásokról beszélgetve figyelhetik meg a tanulók, hogy milyen művészi eszközökkel fejezi ki a keramikus a szereplők érzelmeit. A foglalkozás második felében domborművet készítenek saját családjukról.

A középiskolás korosztályt tizenegy különféle program várja, mint a Radnai Gyűjteményhez kapcsolódó „A művész és modellje”, melynek középpontjában a portré, az emberi alak ábrázolása áll, Szőnyi István műveinek kontextusában. Feladatlapos tárlatvezetés során a tanulók megismerik Szőnyi alkotásait, képein ábrázolt modelljeit. A foglalkozás végén a tanulók portrét rajzolnak.

Borsos Miklós Állandó Kiállításához kapcsolódó Litera-TÚRA című programon irodalmi művek illusztrációit, nagy írók portréit keresik meg a tanulók Borsos művei között. A bemutatott írók (Janus Pannonius, Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós) egyikének verséhez illusztrációt készítenek lavírozott tus vagy diófa pác technikával⁹.

A hazai múzeumi kínálat természetesen ennél jóval sokszínűbb. E néhány jó gyakorlat, ugyanakkor már kellő bizonyítéka annak, hogy a kiállítások nagyszerűen alkalmazhatók tanulási célokra, továbbá az élményközpontú, több tantárgyon átívelő, komplex módszertan, az interaktív múzeumi környezetben jól hasznosítható, többek között, művészeti nevelési célokra.

Hol tanulhatnak a pedagógusok múzeumpedagógiát?

A pedagógusok bevonása a múzeumpedagógiai programokba, a pedagógus-múzeumpedagógus állandó kooperáció jelenleg még nem elég kiterjedt. Az interaktív környezet iránti nyitottság nagymértékben függ a pedagógus személyes attitűdjétől, az élményközpontú módszerek megismerésétől.

E módszertan megismerésére, alkalmazásának elsajátítására jelenleg néhány intézményben van lehetőség, mint például a 2006-ban létrejött Múzeumi Oktatási és Képzési Központban (MOKK), mely a Szabadtéri Néprajzi Múzeum egyik igazgatóságaként működik. Országos feladatokat lát el, amelyek között kiemelt területet jelent a felnőttképzési program, a szakmai továbbképzések kidolgozása, akkreditáltatása, szervezése. 2008-ban a Skanzen a Felnőttképzési Akkreditáló testület által minősített, akkreditált felnőttképző intézmény lett. Képzéseinek célcsoportjai a múzeumi szakemberek és a pedagógusok. A pedagógusoknak szóló képzéseket a Pedagógiai Akkreditációs Testület (PAT) akkreditálja (Káldy, 2010).

A MOKK jelenleg pedagógusoknak kínált képzése: az „Iskolák és múzeumok partnersége” című harmincórás pedagógus-továbbképzés, melynek célja, hogy „a pedagógusok ismerjék meg azokat a múzeumi lehetőségeket és módszereket, melyek jól hasznosíthatók a kompetencia alapú oktatás számára”, további cél „rávilágítani arra, hogy a pedagógusok a tantervhez illeszkedő minőségi, a múzeumi tárgyon, gyűjteményen alapuló múzeumpedagógiai foglalkozásokkal tudják kiegészíteni és bővíteni a diákok ismereteit, tudását az élményszerű tanulás jegyében”, illetve „fontos elvárás hogy képessé váljanak oktatási és muzeális intézmények közötti együttműködések megvalósítására”¹⁰.

A Skanzen Múzeumpedagógiai Osztálya által kínált, a saját kiállításaira épülő speciális képzések: a „Néphagyomány-éltetés az óvodai nevelésben” és „A hon- és népismeret szemléltető tanítása”¹¹.

A MOKK képzései mellett egyes múzeumok (például Magyar Nemzeti Múzeum, Szépművészeti Múzeum, Petőfi Irodalmi Múzeum, Néprajzi Múzeum, Ludwig Múzeum, Magyar Természettudományi Múzeum...) egy-két napos továbbképzéseket kínálnak a nyitott pedagógusoknak.

A Magyar Nemzeti Múzeum akkreditált pedagógus-továbbképzései (A 60 órás OM által akkreditált a „Magyarország története az államalapítástól 1990-ig” című állandó kiállításának tematikus megismerése, múzeumpedagógiai feldolgozási lehetőségei továbbképző tanfolyam; a História Történelmi Játszóház

⁹ www.artmuz.hu

¹⁰ <http://mokk.muzeumokmindenkinek.hu/kepzes/kepzes.php?IDK=4>

¹¹ <http://skanzen.hu/?fm=2&am=5&dd=89>

30 órás akkreditált módszertani továbbképzés) átmenetileg szünetelnek. Ezek mellett külön szakmai programokat ajánlanak pedagógusoknak (pl. „Témahetek, témanapok, szakkörök a múzeumban” címmel módszertani bemutató)¹².

A Szépművészeti Múzeum „Múzeumpedagógia tanároknak” címmel, egész- illetve félnapos továbbképzéseket szervez pedagógusoknak, melyek célja, hogy a közoktatásban dolgozó kollégák megtanulják önállóan használni a Szépművészeti Múzeum állandó és időszakos kiállításainak anyagát a tanórákon és a múzeumlátogatás során. A kurzus keretében a résztvevőknek lehetősége nyílik arra, hogy kipróbáljanak olyan feladat- és foglalkozástípusokat, illetve játékokat és módszereket, amelyek segítenek a műalkotásokat élővé varázsolni¹³.

2011-től működnek a PIM Műhely egynapos tanár-továbbképzési programjai: „Az Irodalmi Múzeum kulisszatitkai – Szakmai-irodalmi mélyfúrások” címmel.

A példákat a Néprajzi Múzeum: „Mire jó a múzeum? – a drámapedagógia, mint a felfedezés új módszere a csoportos múzeumi nevelésben” című akkreditált múzeumi szakmai továbbképzése zárja.

A múzeumok mellett főiskolai, egyetemi tanulmányok során ismerkedhetnek a pedagógusok a múzeumpedagógia eszközeivel, elsősorban fizetős szakirányú továbbképzések formájában (Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar), illetve választható tárgyként (pl. Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karán az óvodapedagógus BA szak és a vizuális környezetkultúra tanár MA szak mintatantervében).

Mind a múzeumi képzések, mind a szakirányú továbbképzések szűk célcsoport számára elérhetők. A bachelor- és masterképzésekbe beépítve e módszertani tudás jóval tágabb körben terjeszthető.

Miért tanuljon a pedagógus hallgató múzeumpedagógiát?

Európa nyugati országaiban bevált gyakorlat a múzeumok és iskolák partnersége, amelynek hangsúlyozása az EU-s pályázatokban is egyre nagyobb szerepet kap.

Indíték lehet továbbá a pedagógusokat érintő néhány új kihívás – mint az iskolán kívüli fejlesztés, a mindenkori tudáshoz és annak felhasználásához tartozó felkészültség, alkalmazkodás és fluencia –, illetve kompetenciarepertoár-elvárás (Walter és Takács, 2011).

Az új követelmények gyakorlati alkalmazásának kiváló helyszínei lehetnek a múzeumok, ugyanakkor csak egy módszertanilag és szakmailag felkészült pedagógus tudja kihasználni adottságait. A múzeumpedagógiai eszköztár alkalmazása változatossá, élményekben gazdaggá varázsolja a tanórákat, ezáltal eredményesebbé teszi a tanulási folyamatot, az így elsajátított tartalmak hatékonyabban beépülnek a már megszerzett ismeretek közé, könnyebben előhívhatóak, sokkal inkább eredményeznek lehorgonyzott tudást (Walter és Takács, 2011).

A múzeumlátogatók jelentős része az iskolák szervezett csoportjaiból kerül ki. A múzeumban szerzett első tapasztalatok döntik el, hogy a diákok később állandó múzeumlátogatókká, művészetek iránt nyitott emberekké válnak-e. Ehhez azonban szükséges, hogy a jövő pedagógusai tájékozottak legyenek a múzeumi foglalkozások megtervezésében, kivitelezésében.

¹² www.hnm.hu,

¹³ http://www.szepmuveszeti.hu/muzeumpedagogia_tanaroknak

Összegzés

A modern múzeumok tradicionális funkciói mellett egyre hangsúlyosabbá válik az oktatásban betöltött szerep, a múzeumok és a közoktatás közötti rendszeres kapcsolat kialakítása.

A múzeumok speciális atmoszférája, a szórakozva tanítás/tanulás elvére épülő színes múzeumpedagógiai módszertan nagyszerűen alkalmazható különféle tanulási, nevelési célokra (beleértve és kihangsúlyozva a művészeti nevelést).

A pedagógusok számára hatékony eszköztárat jelent az élményközpontú pedagógia és a kooperatív módszerek alkalmazása a múzeumi közegben, így az új kihívásokon – oktató, nevelő, fejlesztő, facilitáló szerepek – túl, aktuális kérdés a pedagógusok múzeumpedagógiai tudásának bővítése.

Irodalom

- Cseri Miklós (2009): Az ismeretátadás, a múzeumpedagógia helye és szerepe a magyar múzeumokban. In: Bereczky Ibolya és Sághi Ilona (szerk.): *Szórakoztatva tanulni, tanulva szórakozni! Projektmódszer a múzeumpedagógiában*. Szabadtéri Néprajzi Múzeum – Múzeumi Oktatási és Képzési Központ, Szentendre. 4–6.
- Hajnal M. Hajnalka (é.n.): *Múzeumpedagógia az óvodában*. letöltés helye: <http://jovoiskolaja.hu/oviparade/pedagogia/> letöltés ideje: 2013. május 31.
- Káldy Mária (2010): Felnőttképzési programok a Múzeumi Oktatási és Képzési Központban. In: Kurta Mihály és Pató Márta (szerk.): *Múzeumandragógia I Az I. Országos Múzeumandragógiai Konferencia válogatott anyaga*. Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Múzeumi Igazgatóság – Szentendrei Szabadtéri Múzeum, Miskolc-Szentendre. 177–181.
- Kóczyáné Szentpéteri Erzsébet (2002): Múzeumok, közművelődés és múzeumpedagógia, In: Kovács Judit (szerk.): *Múzeumok a „köz művelődéséért”*. Pulszky Társaság–Magyar Múzeumi Egyesület, Budapest. 15-16.
- Koltai Zsuzsa (2011): *A múzeumi kultúráközvetítés változó világa. A múzeumi kultúráközvetítés pedagógiai és andragógiai szempontú vizsgálata*. Gondolat Kiadó, Budapest.
- Palotainé Simon Ilona (2003): A múzeumpedagógia elméleti alapjai. In: Foghtúy Krisztina és Szepesházy Ágnes (szerk.): *Múzeumpedagógiai tanulmányok I*. ELTE PPK Oktatásmódszertani Központ, Budapest. 11-18.
- Vásárhelyi Tamás (2009): Az egész életen át tartó tanulás, az iskola és a múzeumok. In: Vásárhelyi Tamás (szerk.): *Múzeum és iskola. Múzeumok a közoktatás szolgálatában. Kutatási jelentés*. Szabadtéri Néprajzi Múzeum – Múzeumi Oktatási és Képzési Központ, Szentendre. 151–152.
- Vásárhelyi Tamás (2009): Múzeum és tanulás – egész életen át. In: Vásárhelyi Tamás és Kárpáti Andrea (szerk.): *A múzeumi tanulás kézikönyve*. Magyar Természettudományi Múzeum, ELTE TTK Multimédiapedagógiai és Információtechnológiai Központ, Budapest. 81–82.
- Vásárhelyi Tamás és Sinkó István (2004): *Múzeum az iskolatáskában*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Walter Imola és Takács Anett (2011): Pedagógusok új szerepben, múzeumpedagógiai módszerek alkalmazása a gyakorlatban – mint új perspektíva. In: Pinczésné Palásthy

Ildikó (szerk.): *A református tanítóképzés múltja, jelene, jövője*. Kölcsey Ferenc Református Tanítóképzés Főiskola, Debrecen. 130–134.

Aki lusta az iskolában, lelkes a múzeumban. (KUNSZTBLOG) letöltés helye: <http://kunszt.postr.hu/gyerekek-es-muzeumok> letöltés ideje: 2013. március 17.

Színezz zenét Cézanne-nal! Interaktív játék képekkel és hangokkal a Szépművészeti Múzeumban. letöltés helye: <http://www.szepmuveszeti.hu/hirek/szinezz-zenet-cezanne-nal-798> letöltés ideje: 2013. június. 1.